

Dnr: U2018/01749/UH

Datum: 2018-07-25

Avsändarens referens: Af-2018/0022 5038

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande: Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande (SOU 2018:29)

Sammanfattning

Arbetsförmedlingen anser att Valideringsdelegationens förslag om validering i högskolan utgör ett viktigt steg för att uppnå ett mer generöst och flexibelt tillgodoräknande av kompetens. Ett effektivt arbete med validering i högskolan kan bidra till att förkorta individens väg till arbetsmarknaden och skapa förutsättningar för det livslånga lärandet. Att människors kunskaper och erfarenheter tas tillvara är avgörande för att Sverige ska klara kompetensförsörjningen och möta arbetsmarknadens behov. Arbetsförmedlingens uppfattning är att det kommer krävas ett tydligt ramverk för att det ska vara möjligt att utveckla arbetet med att identifiera tidigare lärande så det är till nytta för både individ och arbetsmarknad. Flera av förslagen som presenteras i delbetänkandet kan bidra till just detta.

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslag om förändring i högskoleförordningen, enligt vilket möjligheterna till tillgodoräknade utvidgas till att i högre utsträckning inkludera icke-formella kunskaper. Arbetsförmedlingen ser att dessa förändringar kan bidra till att fler sorters kompetens synliggörs och tillvaratas.

Individens väg till arbetsmarknaden bör vara så kort som möjligt. Med bakgrund till detta tillstyrker Arbetsförmedlingen förslaget om validering inom uppdragsutbildningar.

Arbetsförmedlingen ser att ett väl fungerande system för förhandsbesked om tillgodoräknande skulle kunna vara till individens fördel, och är positivt inställd till att

Arbetsförmedlingen

BESÖKSADRESS: Hälsingegatan 38

POSTADRESS: Arbetsförmedlingen

113 99 Stockholm

Tel: 0771-600000 | Fax: 08-508 801 99

E-post: arbetsformedlingen@arbetsformedlingen.se
arbetsformedlingen.se

berörda myndigheter fortsätter titta på hur förhandsbesked kan införas. Myndigheten konstaterar dock att det i Valideringsdelegationens förslag finns vissa utmaningar kopplat till förhandsbeskedens träffsäkerhet, tillförlitlighet och status.

Slutligen rekommenderar Arbetsförmedlingen att Valideringsdelegationen verkar för att tydliggöra att ett övergripande arbetsmarknadsperspektiv ska finnas i lärosätenas fortsatta utvecklingsarbete kring bedömning av kompetens, exempelvis genom att involvera arbetsmarknadens parter vid framtagande av gemensamma riktlinjer.

Kapitel 5 Tillgodoräknanden inom svensk högskoleutbildning

Arbetsförmedlingen tillstyrker Valideringsdelegationens förslag om att utvidga möjligheterna till tillgodoräknanden av kompetens som utvecklats i formella och informella sammanhang (förändring i högskoleförordningens 6 kap).

Arbetsförmedlingen delar den bild som förmedlas i delbetänkandet om att möjlighet till tillgodoräknande är viktigt för att främja det livslånga lärandet. Individer behöver få goda förutsättningar att så effektivt som möjligt komma framåt i arbetslivet, och yrkeskunskaper och utbildningar behöver snabbt kunna ställas om för att möta behov på en arbetsmarknad där kompetenskrav, efterfrågan och utbud snabbt kan förändras. Möjligheten till tillgodoräknande är viktig både för den individ som söker arbete på svensk arbetsmarknad och för den framtida kompetensförsörjningen. Arbetsförmedlingens uppfattning är att alla sorters kunskaper ska tas tillvara, oavsett genom vilka erfarenheter individen har erhållit kompetensen.

Ur ett generellt perspektiv ser Arbetsförmedlingen positivt på att Valideringsdelegationen lämnar förslag för att skapa förbättrade möjligheter till uppföljning av såväl förekomsten som kvaliteten av tillgodoräknanden som utförs i högskolan. För att kunna följa och fortsätta utveckla arbetet med validering i högskolan är det naturligtvis viktigt att det finns ett tillförlitligt statistiskt underlag att lita sig mot. Att kunna ägna sig åt uppföljning är dock viktigt när det gäller alla delar av högskolornas arbete kring validering. Om Valideringsdelegationens förslag om validering inom uppdragsutbildning förverkligas ser Arbetsförmedlingen det som prioriterat att även titta närmare på hur tillgodoräknanden inom uppdragsutbildning kan redovisas och följas upp.

Arbetsförmedlingen ser också positivt på att det genom förändringsförslagen skulle tas steg för att i högre utsträckning omhänderta de internationella skyldigheter som Sverige har åtagit sig, samt att steg tas mot en anpassning till Sverige och EU:s referensramar SeQF/EQF. Med en nivåplacering i referensramen för icke-formellt lärande tydliggörs det vad individen kan, vilket kan underlätta för matchningen på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen har i övrigt inga synpunkter på förslagen som presenteras i delbetänkandets kapitel 5.

Kapitel 6 Uppdragsutbildning och tillgodoräknande

Arbetsförmedlingen tillstyrker Valideringsdelegationens förslag om en ny bestämmelse som möjliggör tillgodoräknande inom uppdragsutbildning.

Arbetsförmedlingens uppfattning är att förslaget skulle innebära ett mer individualiserat utbildningsupplägg inom uppdragsutbildningar, där det finns utrymme att bedöma den enskilde utbildningsdeltagarens tidigare kunskaper och där utbildningslängden kan variera baserat på den enskilda deltagarens behov. Ett individanpassat utbildningsupplägg kan gynna individen, men myndigheten ser också att förslaget skulle innebära ökade krav på lärosätenas flexibilitet. Det är därför viktigt att det finns tydliga regler eller riktlinjer som skapar förutsättningar för lärosätena att genomföra förslaget på ett enhetligt sätt.

Kapitel 7 Förhandsbesked om tillgodoräknande

Arbetsförmedlingen ser positivt på intentionen med förslaget om förhandsbesked om tillgodoräknande. Samtidigt ser myndigheten att det finns utmaningar kring utförandet som behöver lösas ut innan det är lämpligt att besluta om att införa ett sådant system för förhandsbesked. Arbetsförmedlingens invändningar till förslaget grundar sig i frågor kring förhandsbeskedens träffsäkerhet, tillförlitlighet och beskedets juridiska status.

Arbetsförmedlingens uppfattning är att det är viktigt för arbetssökande att ha en överblick över sin väg mot arbetsmarknaden och på förhand kunna bilda sig en uppfattning om hur mycket tid i utbildning, insatser eller liknande som kommer krävas innan personen kan etablera sig på arbetsmarknaden. För en person som befinner sig i arbetslöshet är tid en oerhört viktig aspekt, och en lång utbildningsväg kan ha en avskräckande effekt för en person som överväger att komplettera sina studier. På motsvarande sätt kan det ha en studiemotiverande effekt om individen får vetskap om att hens studieväg kan förkortas. Ett förhandsbesked skulle kunna bidra till en sådan överblick och på så vis få positiva effekter för individens studiemotivation. Om det finns en risk att förhandsbeskedet inte är tillförlitligt skulle det dock kunna få motsatt effekt. Om ett förhandsbesked ska vara till nytta för individen är det alltså viktigt att det inte finns några frågetecken kring beskedets status eller tillförlitlighet. Enligt Arbetsförmedlingens mening skulle det också vara bra om ett förhandsbesked kan samordnas med beslut om antagning så dessa två besked inte blir motstridiga.

En central ingång skulle kunna skapa förutsättningar för en enhetlig hantering av förhandsbesked, och precis som delbetänkandet uppger kan det underlätta för individen att ha kontakt med en enskild aktör. Det är dock av största vikt att denna enskilda aktör, enligt förslaget Universitets- och högskolerådet, har tillräckligt goda förutsättningar för att kunna ge ett tillförlitligt förhandsbesked baserat på de kunskaper individen faktiskt besitter – inte minst den reella kompetens som individen erhållit genom exempelvis yrkesverksamhet eller andra erfarenheter.

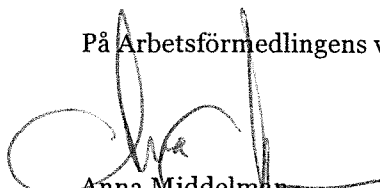
Enligt Valideringsdelegationen kan det vara befogat att ta ut en avgift för förhandsbesked. Arbetsförmedlingen vill här påminna om att många individer som kan dra nytta av ett förhandsbesked har en ekonomiskt svag ställning, och en eventuell avgift måste därför ligga på en så pass låg kostnadsnivå att möjligheten även kan komma dessa personer till del.

Övriga synpunkter

Arbetsförmedlingens arbete med att erbjuda arbetssökande stöd och karriärvägledning underlättas av att processerna kring validering är så förutsägbara och tydliga som möjligt. Arbetsförmedlingen ser därför att ett arbete med gemensamma riktlinjer, enligt Valideringsdelegationens rekommendationer, bör prioriteras då detta kan förbättra förutsättningarna för individen att i ett tidigt skede få bra vägledning och information om hur vägen mot arbetsmarknaden ser ut.

Slutligen vill Arbetsförmedlingen understryka vikten av kopplingen mellan utbildning och arbetsliv. Ett välfungerande system för validering är av betydelse för den framtida kompetensförsörjningen, och samarbete med Arbetsförmedlingen blir viktigt för att upprätthålla ett arbetsmarknadsperspektiv i genomförandet av Valideringsdelegationens olika förslag. Vid bedömningar av yrkeskunskaper inom högskolan ska det alltid tas hänsyn till vilka kompetenskrav som finns på arbetsmarknaden – det vill säga det individen faktiskt kommer att behöva kunna i yrkeslivet. Arbetsförmedlingens rekommendation är att Valideringsdelegationen verkar för att tydliggöra att ett arbetsmarknadsperspektiv även ska finnas i lärosätenas fortsatta utvecklingsarbete kring bedömning av kompetens, exempelvis genom att involvera arbetsmarknadens parter vid framtagande av gemensamma riktlinjer.

På Arbetsförmedlingens vägnar

Anna Middelman
tf generaldirektör

Hanna Frydebo
utredare

Beslut i ärendet har fattats av tf generaldirektör Anna Middelman. Ärendet har föredragits av utredare Hanna Frydebo. I den slutliga handläggningen av ärendet har tf avdelningsdirektör Carl-Axel Sandén deltagit.